

Az Erdélyi Történeti Múzeum gyógyszerészettörténeti gyűjteménye régi kolozsvári épület helyiségeit foglalja el. Műemlék maga az épület is, az úgynevezett „Hintz-ház”: mai alakjában a XVIII. század második felének átalakításait tükrözi ugyan, de tulajdonképpen sokkal régebben épült. Az első kolozsvári gyógyszertár, a szebeni, besztercei és brassói gyógyszertár után hazánk negyedik ilyen szerű intézménye, valószínűleg éppen e házban nyílt meg, 1573-ban. A kezdetben városi tulajdonban levő gyógyszertárt 1752-től magángyógyszerészeknek engedték át.

A kiállítás alapállománya, kb. 170 darab gyógyszerészettörténeti érdekességgű tárgy, a múlt század végén vált a gyűjtemény törzsállagává. A gyűjtés folyamán egyre gazdagodó állomány jelenleg kb. 2.500 tárgyat számlál: régi

gyógyszertárak bútorzatából, gyógyszerészeti edényekből, műszerekből, ma már elavult gyógyszerekből, valamint régi gyógyszerészeti nyomtatványokból áll. Döntő többségük régi erdélyi gyógyszertárakból került be a gyűjteménybe.

Az 1573-tól 1949-ig megszakítás nélkül működő „Szent György” gyógyszertár négy termében és két alagsori helyiségében mutatjuk be a gyógyszerészettörténeti gyűjteményt. Az állandó kiállítás nagyjából megőrizte a régi gyógyszertár beosztását, s így átfogó képet is ad a XVIII. század második fele gyógyszertárának berendezéséről.

Az első, bejárati terem szemközti falán látható az erdélyi gyógyszertárak térképe. Ez az egyes gyógyszertárak jelenlétét és megalakulásának évszámát tünteti fel. Más-más szín jelöli a megalakulás évszámát és így átfogó képet

nyújt a gyógyszerészeti tevékenység fejlődéséről, a XV. századtól a XVIII. század végéig. A régi gyógyszertárak berendezését bemutató fényképek egészítik ki a képet.

A második terem volt a régi gyógyszertár **gyógynövény raktára**. Az eredeti bútorzat áll itt, amelynek összetételéből megemlítünk két, barokk stílusban festett, gyógyszerészeti jelvényvel díszített szekrényt. Ugyanitt üveges szekrények polcain XVIII. századi, festett aláírású faedényeket mutatunk be. Egyes régebbi tárgyakon alkémiai jeleket is láthatunk. E teremben figyelhető meg egy érdekes, fából faragott, kígyóalakú mérlegtartó; ehhez kitömött hüllő kapcsolódik.

Egy időben a harmadik terem volt a gyógyszertár **officinája**. A terem mennyezetét a XVIII. század második feléből származó, gyógyszerészeti jelképeket ábrázoló falfestmény díszíti. Ennek sötét tónusa, az uralkodó lila szín a középkori gyógyszertárak sajátos hangulatát érzékelteti.

A terem empire bútorzatú. Itt látható hazánk egyik legrégebbi gyógyszertári bútora, a szebeni „Fekete sas” gyógyszertár XVI. századi fiókos szekrénye. Mellette 1736-ból való könyvszekrény a gyógyszerész-tanoncok kiképzéséhez szükséges régi gyógyszerkönyveket, gyógynövénytani és vegyészeti műveket tartalmaz. XVIII. századi társztalon ma

már használaton kívül álló gyógyszerek vannak. Megemlítjük a középkori gyógyszerészetben használt múmiaport, azután a **Teriaca venetianát**. Ez utóbbi összetételében 70 különféle anyag szerepelt, többek között a viperahús és az ópium. Látható ezenkívül szíriai szurok, drágakő és korállpor. Egyes gyógyszerek még eredeti csomagolásban vannak, mint például a **Teriaca venetiana** tubusa, vagy a múmiaport tartalmazó tasakok. XVIII.–XIX. századi receptek és középkori gyógyszertárak pecsétjei egészítik ki ennek a teremnek az anyagát. Az üveges szekrények polcain szép kidolgozású üveg- és keménycserép edények sorakoznak. A keménycserép edények között láthatók a szlovákiai Holič és az erdélyi Batiz keménycserép-manufaktúráinak termékei. Egy erdélyi gyógyszerésznek 1776-ban kiállított oklevele külön érdeklődésre tarthat számot.

A kiállítás negyedik terme néhány orvos- és gyógyszerészettörténeti kiadványt őriz. Az 1862-be kiadott első román gyógyszerkönyv, valamint egy 1687-ben nyomtatott gyógynövénykönyv emelkedik ki közülük. Ritkaságként megemlítünk néhány színes festésű, szerelmi bájitalra vonatkozó, humoros szöveggel ellátott üveget.

A látogató a második teremből az alagsorba vezető lépcsőn egy XVIII. századi gyógyszerészeti laboratóriumba jut. A laboratórium két termék eredeti

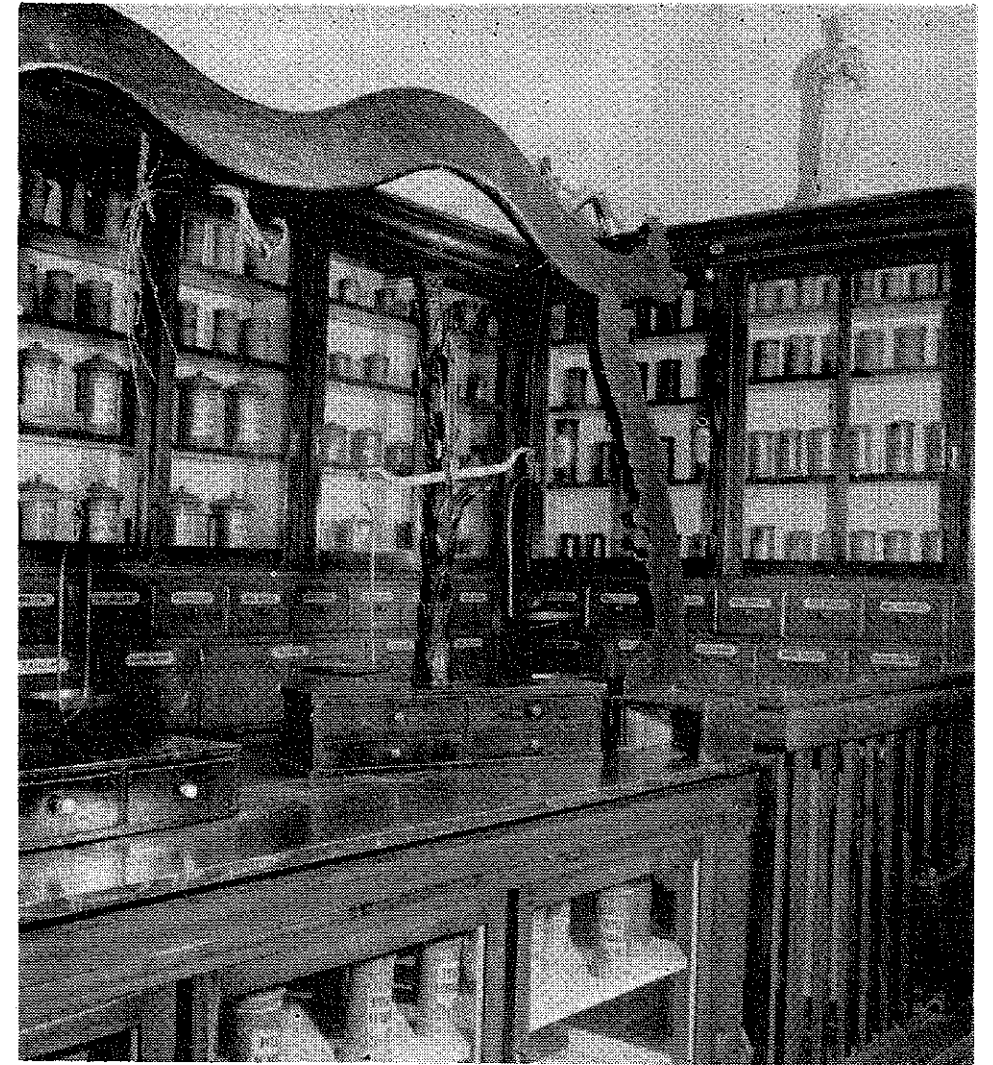
tárgyai közül elsősorban a bronz, márvány vagy öntöttvas mozsarak érdemelnek figyelmet. Egyesek rendkívül nagyméretűek, ezekben ércet törtek porrá. Érdekes továbbá a laboratóriumi üvegekészlet (az első terem kályhája felett). Az ón folyadékadagoló edények, régi gyógyszertári súlymértékek, mérlegek és sajtók sorakoznak a teremben. A letűnt századok munkafolyamatát érzékelteti a gyógynövényekből tinktúrát kiválasztó készülék, vagy a vízpárló be-

rendezés. A XVIII. század gyógyszerészeti laboratóriumának képét korabeli bútorok egészítik ki.

Az Erdélyi Történeti Múzeum gyógyszerészettörténeti gyűjteménye (Szabadság-tér 28. szám) naponta 9–13, kedden és pénteken délután is 17–19,30, vasárnap pedig 9–14 óra között tekinthető meg. Hétfőn zárva.

Osszeállította: **EVA CRIȘAN**

Fordította: **PAP FERENC**

A második terem.

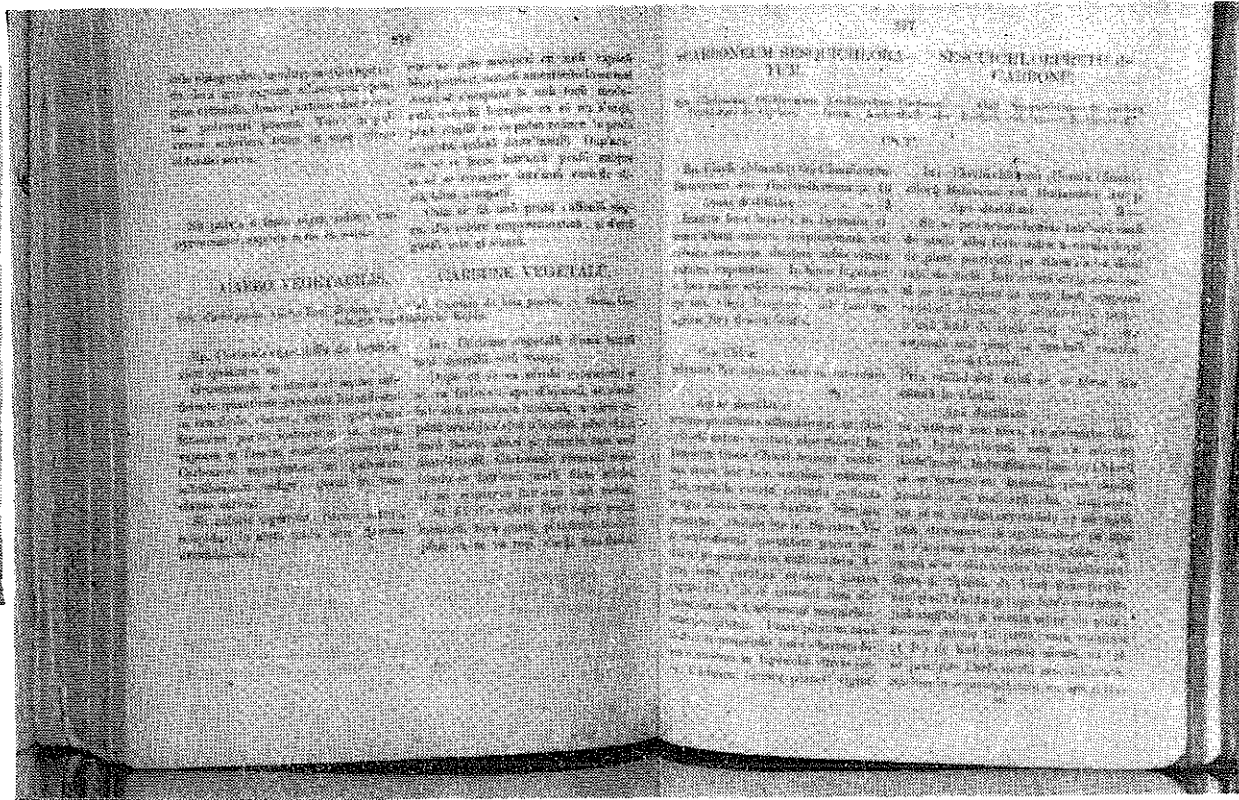
Az officina mennyezetfestménye.

Gyógyszertartó fiókos szekrény, XVI. század.

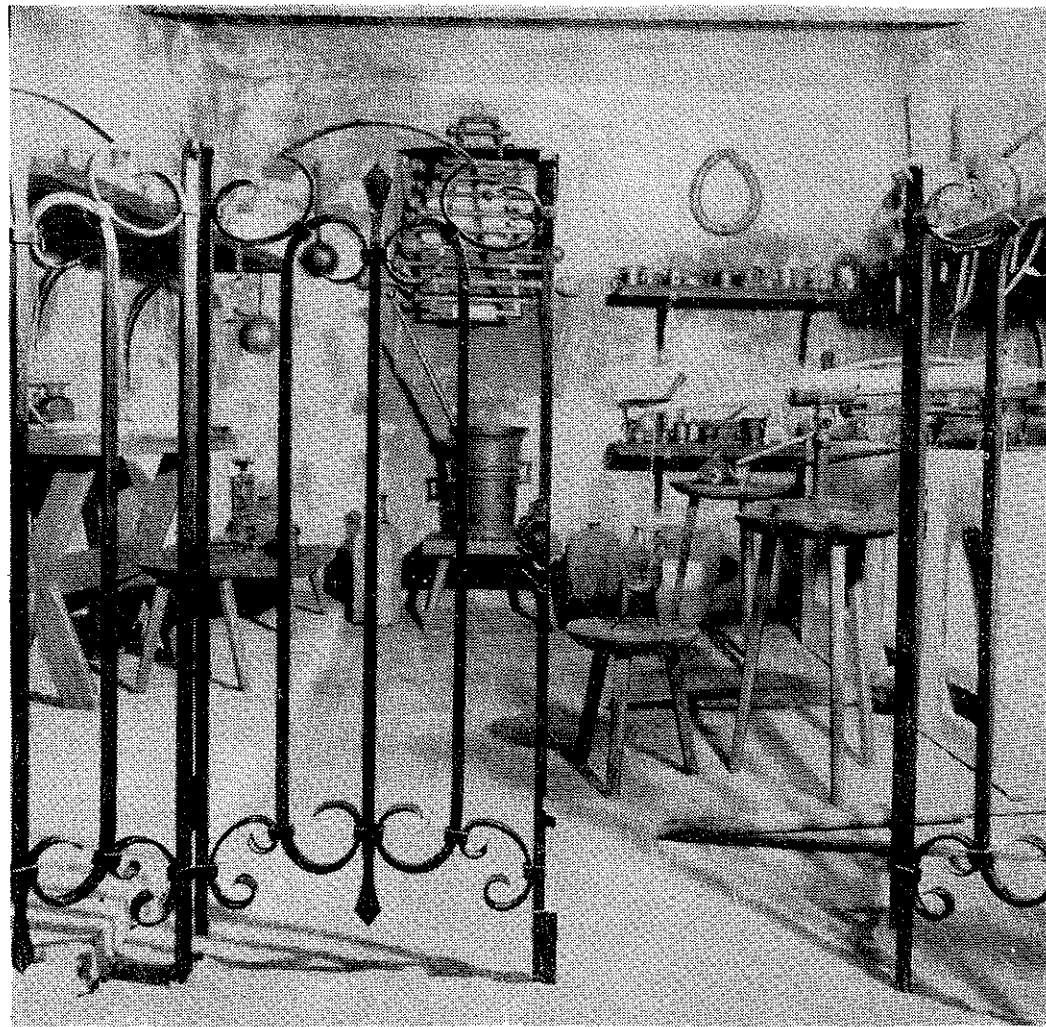
Fajanszból készült gyógyszer tartó edények.

Az első román gyógyszerkönyv (1862).

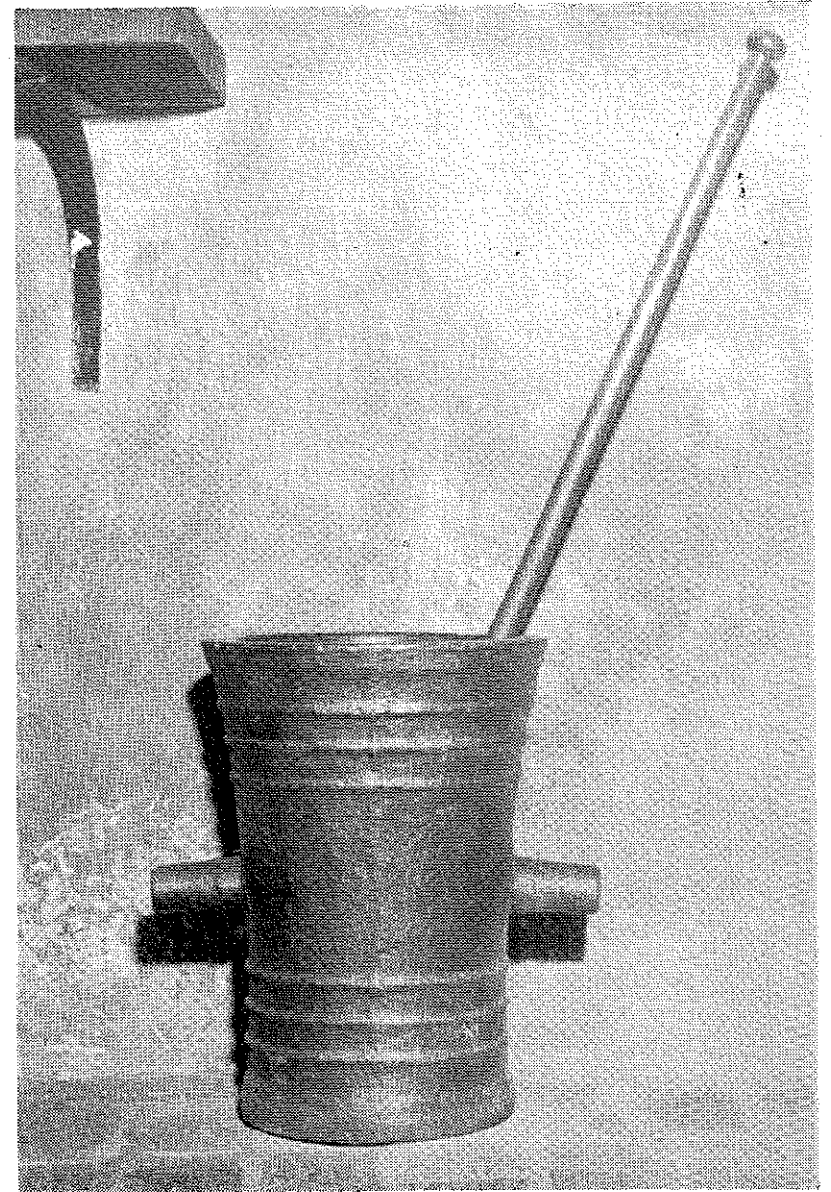
Szerelmi bájitalt
tartalmazó üveg.

A laboratórium első terme.

A laboratórium második terme.

Gyógyszertárban
használt ércűző
mozsár.

